Co-funded by the European Union

DIGITALIATORS – Perfecționarea competențelor digitale ale seniorilor, axată pe tranzacțiile online necesare în viața de zi cu zi, în special în contextul post-pandemic

Nr. proiect: № 2022-1-BG01-KA220-ADU-000085900

CERCETARE DE BIROU - ROMÂNIA

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est

Agenția pentru Dezvoltare Regională NORD-EST

Co-funded by the European Union

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere exprimate sunt, însă, doar cele autorului/ autorilor și nu le reflectă în mod necesar pe cele ale Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi trase la răspundere pentru acestea.

În cadrul Uniunii Europene, România se clasează pe ultimul loc din punct de vedere al gradului de digitalizare al economiei și societății, iar la nivel global poziția ei este în eșalonul secund, conform raportului Digital Economy and Society Index (DESI). În România există, de asemenea, diferențe majore în ceea ce privește competențele digitale ale persoanelor din mediul urban și rural, în defavoarea celor din urmă. Concret, 16,4% dintre locuitorii din mediul rural nu au utilizat niciodată internetul, în comparație cu 7% dintre locuitorii din mediul urban. Iar dintre cei care accesează internetul, doar 77% dintre cei din mediul rural fac acest lucru zilnic sau aproape zilnic, comparativ cu 86% dintre locuitorii din mediul urban.

În România post-pandemică, persoanele cu vârste cuprinse în 55 și 74 de ani sunt mai puțin integrate digital și posedă mai puține competențe digitale sau de utilizare a calculatorului față de cei din alte grupuri de vârstă (potrivit Studiului Național privind Incluziunea și Excluziunea Digitală în România din 2022). Mai mult de 62% dintre aceste persoane folosesc internetul zilnic sau aproape zilnic, însă mai puțin de un sfert dintre acestea utilizează și alte dispozitive conectate la internet în afară de telefoanele mobile. Majoritatea accesează internetul pentru a plasa apeluri video sau audio și pentru rețelele de socializare. Există, în același timp, o preferință semnificativ mai scăzută pentru comunicarea prin aplicațiile de mesagerie instant sau prin e-mail, majoritatea seniorilor din România accesând internetul pentru a citi știri online sau pentru a căuta informații legate de sănătate.

În ciuda acestor statistici, trei sferturi dintre utilizatorii de internet cu vârste de peste 55 de ani afirmă că nu au întâlnit informații sau conținuturi pe site-urile de știri sau pe platformele de social media pe care să se considere false sau suspecte, iar mai mult de jumătate nu au întreprins acțiuni pentru a gestiona accesul la date personale pe internet. Utilizarea internetului în alte scopuri este considerabil mai redusă.

Cumpărăturile pe internet nu sunt larg practicate de către seniori (doar 33,5% au făcut cumpărături online, în timp ce 67,7% nici nu caută informații online despre bunuri și servicii). În același timp, doar 5% dintre seniorii din România folosesc aplicațiile de online banking.

România continuă să se confrunte cu un deficit al competențelor digitale elementare, care să permită utilizarea tehnologiilor avansate atât de către cetățeni, cât și de către angajații din sectorul public. România

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere exprimate sunt, însă, doar cele autorului/ autorilor și nu le reflectă în mod necesar pe cele ale Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi trase la răspundere pentru acestea.

se clasează pe ultimul loc la nivelul Uniunii Europene în ceea ce privește serviciile publice digitale, fiind singurul Stat Membru cu un scor de sub 50%, față de media europeană, care este de peste 70%, și de Estonia, care are un scor de aproape 90%. În perioada actuală, tehnologia reprezintă baza multor procese sociale adresate seniorilor și nu numai, precum: facilitarea comandării de medicamente pe internet, interacțiunile mult mai facile ale seniorilor cu rudele/ prietenii/ cunoscuții prin intermediul camerei video, telefonului, computerului sau tabletei și, de ce nu, găsirea de informații de actualitate pe teme variate (sănătate, politică, turism etc.) prin intermediul ziarelor și revistelor online, care sunt ușor de identificat și de accesat. În cazul persoanelor vârstnice, utilizarea internetului și a telefoanelor mobile reprezintă o modalitate utilă de a afla noutăți pe teme legate de sănătate, informații despre chestiunea pensiilor, schimbări anticipate și alte subiecte de interes public, dar oferă și posibilitatea de a discuta cu rudele, reprezentanții instituțiilor publice (Casa de Asigurări de Sănătate, Casa Națională de Pensii, medicul de familie etc.), copiii, prietenii sau persoanele care se află în străinătate, prin intermediul camerei web de pe telefon sau calculator/ tabletă.

Tehnologiile digitale adaptate educației persoanelor vârstnice reprezintă o necesitate pentru societatea curentă și, pentru a-i ajuta pe seniori să învețe despre importanța digitalizării, este esențial să alocăm timpul și efortul necesare pentru a explora cele mai bune modalități de utilizare a acestor tehnologii în scop educațional. Cu toate acestea, să nu uităm că educația implică relații interumane și cei mai buni educatori sunt capabili să creeze, mențină și să folosească aceste relații pentru a-i sprijini pe seniori în procesul de învățare.

În România, o inițiativă constructivă în ceea ce privește învățarea cu ajutorul tehnologiei ar fi programul de dezvoltare a competențelor digitale în rândul seniorilor din Cluj-Napoca, numit "Seniorii Digitali". Echipa Transilvania IT a început cursurile de digitalizare pentru seniori din cadrul proiectului în luna iulie 2019. Proiectul și-a propus să ofere cursuri gratuite pentru seniorii clujeni despre utilizarea tehnologiilor digitale.

„Ne dorim ca cei pe care îi formăm să dobândească suficiente cunoștințe de operare a calculatorului și de utilizare a internetului pentru a putea să își plătească facturile și taxele pe platformele dedicate sau să facă solicitări către Primărie fără a fi nevoiți să stea la cozi", spune Bianca Muntean, Manager.

Mai mult de 150 de seniori au participat la aceste cursuri, organizate în 4 serii de câte 3 grupuri. În procesul de învățare, aceștia au primit sprijin nu doar din partea trainerilor, ci și al voluntarilor care s-au

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere exprimate sunt, însă, doar cele autorului/ autorilor și nu le reflectă în mod necesar pe cele ale Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi trase la răspundere pentru acestea.

alăturat proiectului. Majoritatea voluntarilor este reprezentată de studenți din Cluj, care au fost dornici să își împărtășească abilitățile și cunoștințele legate de utilizarea internetului.

Proiectul s-a derulat din iulie până în decembrie 2019 și a fost coordonat de Clusterul Transilvania IT, sub egida Consiliului Consultativ pentru Antreprenoriat și Inovație în IT, cu sprijinul Primăriei Cluj-Napoca și al Consiliului Local, în parteneriat cu AROBS Transilvania Software și Simplon România, precum și cu sprijinul Direcțiilor de Asistență Socială. Cursurile s-au desfășurat la Centrele pentru Persoane Vârstnice nr. 1 și nr. 2 din Cluj-Napoca.

Un alt program de alfabetizare digitată dedicat seniorilor este organizat de către CSMB – Centrul pentru Seniori al Municipiului București și ECDL România, care vor derula activități comune pentru a-i sprijini pe vârstnicii din București prin implementare unor programe-pilot de educație digitală, în cadrul proiectului Digital Citizen.

Așadar, observăm că la nivel național există inițiative izolate de promovare a alfabetizării digitale în rândul seniorilor, însă acestea par a fi insuficiente pentru amploarea nevoilor identificate. Este important de menționat că gradul de conștientizare este în creștere și în România se înregistrează progrese, chiar dacă se fac pași mici. Există numeroase motive pentru care o persoană se poate confrunta cu „decalajul digital", iar acestea trebuie să fie înțelese și integrate într-o strategie. Tehnologia avansează mai repede decât capacitatea unor seniori de a dobândi competențele necesare pentru a lucra cu mijloacele digitale la nivel profesional. Acest lucru creează un decalaj digital, însemnând că cererea de competențe digitale a depășit oferta. Adresarea acestor probleme și decalaje este cu atât mai importantă cu cât utilizarea internetului reprezintă un factor semnificativ în viața persoanelor vârstnice, chiar și la nivel biologic, unele studii evidențiind-o chiar ca pe o perspectivă benefică în perioada actuală.

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere exprimate sunt, însă, doar cele autorului/ autorilor și nu le reflectă în mod necesar pe cele ale Uniunii Europene sau ale Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană și nici EACEA nu pot fi trase la răspundere pentru acestea.